

Your Treasures are in Good Hands with us

- Over 35 years of experience and expertise
- More than 10,000 clients worldwide
- Top quality color printed catalogues
- International customer care:
Phone +49 541 9620-20

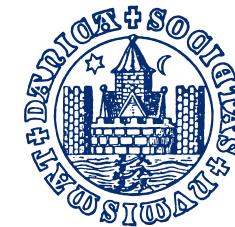

Yearly 4 internationally recognized
auctions for coins and medals
with remarkable hammer prices!

Profit from our experience of more than 130 successful auctions –
consign your coins and medals! More information: www.kuenker.com

Fritz Rudolf Künker GmbH & Co. KG
Gutenbergstraße 23 · 49076 Osnabrück · Germany
Phone +49 541 9620-20 · Fax +49 541 9620-222
www.kuenker.com · service@kuenker.com
Located in: Berlin, Munich, Osnabrück

numismatisk rapport 141

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Frederik III:
Kroner Glückstadt 1659-1660

Marts 2019

Sælg mønter på auktion

Christian IV,
Speciedaler 1596.
Vurdering: 100.000 kr.

Frederik III,
Segmedallion til
Kongeloven, u. år (1671).
Vurdering: 40.000 kr.

Frederik III,
Speciedaler, u. år (1668).
Vurdering: 30.000 kr.

Christian IV,
Dukat 1645,
"Hebraertype".
Vurdering: 20.000 kr.

Baltikavej 10
2150 Nordhavn
Tel +45 8818 1111

Søren Frichs Vej 34 D
8230 Åbyhøj
Tel +45 8818 1100

BRUUN RASMUSSEN
MØNTAUCTIONER

numismatisk rapport

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Ansvvarshavende:

Formand i Dansk Numismatisk Forening
Preben Nielsen · Gallionsvej 12. 2.th.
DK-1437 København K
Tlf. 20 20 78 16

Annoder:

Birger Bentsen
brevbud@numismatik.dk
Tlf. 20 27 42 73

Grafisk ansvarlig:

Torben Hansen
num-rap@numismatik.dk
Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri A/S

Annoncepriser (excl. moms og evt. repro):
Side 2, 4 eller Bagsiden kr. 1.600
Helside 1/4 (126 x 188 mm): kr. 1.400
Halvside 1/2 (126 x 92 mm): kr. 800
Kvartsid 1/4 (126 x 43 mm): kr. 500

Copyright:

Gengivelse og kopiering af signerede
artikler eller dele deraf er kun tilladt
med forfatterens skriftlige tilladelse.
Omtale og korte uddrag af artikler og med-
delelser er tilladt med kildeangivelser.
Næste nummer: Primo september 2019

Deadline for bestilte annoncer:
24. august 2019

ISSN 0105-8126

Indhold

Sven Aagaard

Frederik III: Kroner Glückstadt

1659-1660 5

Koblingsskema over kroner

Glückstadt 1659-1660 10

Hovedtyper af forside templer 12

Hovedtyper af bagside templer 13

Oversigt over hovedtyper og
registrerede eksemplarer 14

Anvendte forkortelser og
kildebetygninger 28

Referencer 29

Registrerede forside templer 29

Registrerede bagside templer 42

Torben Juul Hansen

Niels Nielsen er fyldt 75 år 44

Fra efteråret kan du skifte til
web-baseretmedlemskab i DNF 45

Foreningsmøder i DNF 46

DNFs bestyrelsen 47

Dansk Numismatisk Forenings møder:

Bethesda

Rømersgade 17, 1362 Kbh K, Israels Plads

numismatik.dk

KØB · SALG · VURDERING

*Italienske og udenlandske mønter og
pengesedler samt italienske medaljer*

Numismatik Farina

Mørbjerparken 7 · Vindinge · 4000 Roskilde · Tlf./Fax. 46 36 80 95 · E-mail: farina@privat.dk

Aalborg Møntsamler Forening præsentere:

MONTER I AALBORG 2019

Søndag 7. april · Kl. 10-15 · Vejgårdhallen

Entre: Voksne 30 kr. - Børn gratis ifgl. med voksne

Med billetten følger gratis lodseddelen, hvor der bliver udtrukket tre præmier, hvor den ene er en sølv 500 krone, der også er gangbar mønt. Alle gæster får desuden BØRSBLADET. Dette kan sammen med montrene bruges til at besvare lodsedlens spørgsmål.

Gratis vurdering af besøgendes mønter.

Desuden findes der restaurant, vurderingsstand og en møntudstilling, hvor man kan finde nogle af svarene til lodsedlens spørgsmål.

Dansk Numismatisk Forening
Artmoney Jyske afdeling
Samlerforum, Karup
Numismatic.dk Odder
Stenum Antik.DK
Pilegaard Mønthandel og Antikvariat

Roskilde Frimærke- og Mønthandel
Bruun Rasmussen Auktioner
Skanfil Auktioner
Farina Numismatik, Roskilde
I.K. Mønter, Karup
Aalborg Møntsamler Forening

Yderligere information:
Franck Petersson · Erasmusvej 1 · 9000 Aalborg · Tlf. 9815 4850
Mobil: 6169 4850 · email: cji@stofanet.dk

Frederik III: Kroner Glückstadt 1659-1660

Af Sven Aagaard

1. Schou 1926.
2. Den foreliggende beskrivelse medtager mønter fra flere skattefund bl.a. Brogade-, Læsø- og Dannebrogeskatten.
3. Wilcke 1924, s. 246.
4. Aagaard 2011, s. 165-166.

I det følgende fremlægges en stempelanalyse og typebeskrivelse af kroner slæbt i Glückstadt i årene 1659-1660 med Jacob Schwieger (møntmærke IS) som møntmester. Hede og senere Sieg opererer hver kun med to typer (H. 153A-B, Sieg 153.1-153.2). Da mønterne samtidig er grove i præget, frister de heller ikke umiddelbart til opbygning af specialsamlinger.

Som bekendt er Hedes værk imidlertid en forenkling af Schous møntbeskrivelse¹, hvori der – uddover punktvianter og forskelle i møntteksten – for de aktuelle kroner også er medtaget enkelte markante forskelle i både forside- og bagsidestemplerne udformning, som er forbørigt af Hede.

Det er mit håb, at den foreliggende beskrivelse vil ændre synet på disse mønter, ligesom beskrivelsen vil kunne anvendes som reference af professionelle numismatikere, skulle en ny møntskaft med indhold af de aktuelle kroner dukke op².

Mønten i Glückstadt

Mønten i Glückstadt blev oprettet i 1618 af den berygtede møntmester Albert Dionis, der med sølv fra omsmelte rigsdalere i 1619 slog de underlødige såkaldte rytterpenninge uden år (H. 167-168, Sieg 167, 172-173) mod at betale afgift til Christian IV. Efter at have ligget stille nogle år blev Mønten den 17. september 1640 forpagtet til Simon Timpfe, der 2. november 1644 afløstes af Jacob Schwieger. Schwieger faldt dog i unåde hos Christian IV og blev afskediget 14. maj 1647, hvorefter Mønten efter lå stille frem til 15. juli 1657, hvor Schwieger genansættes i stillingen. Ligesom tidligere var det hensigten, at Mønten skulle tjene som forpagtningsmønt mod fortsat at betale afgift til kongen.³ Om samme lokaler anvendtes som Mønt i nævnte tidsrum er usikkert.

Schwieger startede sin virksomhed i 1657 med at slå den smukke guldkrone (Aagaard T1) (fig. 1), hvorefter udømtningen af guldmønt lå stille indtil 1659, hvor nye guldkroner blev slæbt med genbrug af forsidestemplen fra 1657 (Aagaard T2-T3).⁴

Fig. 1. Guldkroner 1657 og 1659
Glückstadt (Aagaard T1-T3).

Krigsåret 1659 inspirerede ikke just til udømtning af guldmønt i Glückstadt, så udømtningen af guldkronerne må være sket sent i 1659, hvor svenskerne var trængt⁵, og hvor der således forunderligt nok var overskud til at tænke på større guldmønter⁶. Stemplerne til guldkronerne må antages at være fremsendt fra København, da Mønten i Glückstadt tydeligvis ikke evnede at skære stempler egnede til guldmønt.

Den manglende færdighed udi stempelfremstilling understreges af speciedalerne 1659 (fig. 2), som må have vakt afsky i København, hvorfor udømtningen synes at være indstillet. Tilsvarende må have været tilfældet for den enlige dukat 1660 (Aagaard T5) (fig. 3).

Af anderledes betydning omsætningsmæssigt i årene 1658-1659 var udømtningen af 3 skilling lybsk (døtgen) (H. 149, Sieg 147-148) (fig. 4) og søslinge (H. 150, Sieg 146), der – ligesom kronerne – udmaørker sig ved at være slået med uprofessionelt skårne/punslede stempler.

Den 19. maj 1659 blev Schwiegers bestalling udvidet til at slå kroner⁸ (H. 153A-B, Sieg 153.1-153.2), som er emnet for denne artikel. Sammenholdt med de samtidige københavnske kroner fremtræder kronerne 1659-1660 groft skårne i præget, men er dog slået efter samme formel (10,418 rigsdaler på marken fin).

Udømtningen af kronemønt 1659-1660

Kronemønterne er – ligesom det var gældende på de øvrige møntsteder i kongeriget i årene 1659-1660 – slået med løse, håndholdte stempler, der resulterede i vilkårlige stempelstillinger.

Man kan spørge sig, hvilket formål de mange kroner skulle dække, når der – formentlig sideløbende hermed – blev slået rigeligt med kroner i København både i 1659 og 1660 (Aagaard T68-T72)⁹, ligesom der samme år blev slået især mange 2 marker på Mønten i Christiania (H. 67C-E, Sieg 6.3-6.5, NMD 159A-160B)¹⁰.

5. Den 14. november 1659 led svenskerne ved slaget ved Nyborg det afgørende nederlag, som senere forte til freden i København 26. maj 1660.

6. Bemærkelsesværdigt er i den forbindelse de forskellige guldfagslag af stemplerne til ebenezerkronen, som antages anvendt som hædersgaver til forsvarerne af København inklusive kongen, Aagaard 2004, s. 20 og 45.

7. Eksemplarerne i KMMS er slidte, så mønterne må have været i omsætning.

8. Hede 1978, s. 173.

9. Aagaard 2004, s. 99.

Fig. 2. Stempler anvendt⁷ i Glückstadt 1659 til speciedalerne (Aagaard T8-10).
Fig. 3. Dukat Glückstadt 1660 (Aagaard T5). Fig. 4. Døtgen = 3 skilling lybsk 1658 (H. 149).

Som bekendt er mønter ikke en “vare”, der lagerføres, men fremstilles for at dække et løbende behov. Et særligt betalingsbehov i 1659-1660 var forfalden sold til både danske tropper og udenlandske hjælpetropper, som måtte dækkes med nye skatter, der – som noget hidtil uhørt – i 1660 også ramte adelens.¹¹

Såvel de københavnske kroner 1659-1660 (Aagaard T68-T72), som de aktuelle kroner fra Glückstadt skal derfor nok opfattes som krigsmønt, hvor især sidstnævntes grove fremtræden må ses som resultat af Møntens manglende muligheder for at fremskaffe erfarene stempelskærere til opgaven.

Størrelsen af kroneudømtningen i Glückstadt er ikke præcist kendt, men bedømt ud fra forpagtningsafgiften anslås den til ca. 33.000 daler svarende til omkring 50.000 mønter¹². I lighed med de udskældte hebræermønter, synes der at have være vedholdende kritik af mønterne,

10. Til udømtningen af 2 marker er i 1659 og 1660 anvendt (mindst) 15 forside- og 78 bagsidestempler, Aagaard, upubliceret undersøgelse.

11. Jørgensen 2018, s. 58 & s. 64.

12. Wilcke 1924, s. 247. Beløbet modsvarer udømtningen af kronemønt i København, der for årene 1659-1660 udgjorde 46.925 rigsdaler, Aagaard 2004, s. 199, tabel 9.4.

hvorfor deres værdi ved patent af 20. september 1660 blev nedsat fra 32 til 28 skilling¹³. Derved var Mønten ikke længere indtægtsgivende, hvorfor Mønten igen hvilede frem til 1663. Hvis ideen om en krigsmønt godtages, kan lukningen i 1660 også ses som konsekvens af, at Mønten havde udjent sin pålagte rolle.

Undersøgelsesmateriale og metode

Stempeladskillelsen er udført ved brug af mikroskopetegnemetoden¹⁴. Som undersøgelsesmateriale er anvendt katalogudklip eller fotokopier/scanninger af mønter eller af stanniolaftryk¹⁵. Karakteren af undersøgelsesmaterialet fremgår af typeoversigten samt af referencelisten bagest i artiklen. Der er i alt stempelbestemt ca. 484 mønter¹⁶.

Typeopstilling

De allerfleste undersøgte mønter lader sig sammenkæde i ét sammenhængende koblingsskema (fig. 5), hvilket åbner mulighed for at fastlægge overordnede tendenser i stempeludviklingen.

På den baggrund er der opstillet en række typer primært på grundlag af forsidestemplerne møntbilleder. Med undtagelse af T21-T22 ("kuglekrone") fra 1660, som vurderet ud fra koblingsskemaet indiskutabelt er udmøntet som de sidste mønter i den samlede udmøntning, kan kronologien for de fleste øvrige typer ikke fastlægges med sikkerhed, da prægestemplerne tydeligvis ikke er anvendt i systematisk orden. Dette skyldes utvivlsomt, at møntstetet dagligt fra en fælles pulje har udleveret prægestempler til flere møntpægere, ligesom der til puljen løbende er tilgået nyskærne stempler, så der altid var nok stempler i puljen til at sikre en ubrudt produktion.

Det antages, at de først producerede mønter er de møntter, hvor forsidestemplerne har spejlvendte N'er og ringe – ikke punkter – som skilletegn i møntteksten, mens bagsidestemplerne mangler nedre korsarm. Begge afvigelser fra det normale må antages at være fejl, der efterfølgende har måttet rettes.

Det skal understreges, at de opstillede typer ikke er tænkt som sådanne af møntstedet, men som beskrevet ovenfor er opstået ved mere eller mindre tilfældige stempelkoblinger.

13. Hede 1978, s. 173, Wilcke 1924 s. 248.

14. Aagaard 1984 & 1994. Metoden er senere publiceret på engelsk, Aagaard & Märcher 2015, hvor den er betegnet MDTM = Microscope Drawing Tube Method.

15. Jeg skylder en stor tak til Niels Erik Thrysøe og Michael Märcher/Bruun Rasmussen Kunstaукtioner for levering af scanninger af mønter solgt på auktioner. En særlig tak skylder jeg museumsinspektør Helle Horsnæs, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, København, for adgang til at fotokopiere henholdsvis mønter i hovedsamlingen og diverse skattefund og stanniolaftryk i Schous kartotek. Endelig skylder jeg Køge Museum, Frederiksborg Slot, Museet på Koldinghus og Kulturhistorisk Museum, Randers tak for adgang til at fotokopiere eksemplarerne i henholdsvis Brogadeskatten, L.E. Bruuns Hovedsamling og de sidstnævnte to museers møntsamling.

16. Schous stanniolaftryk giver sjældent mulighed for at identificere mønter solgt på senere auktioner. Derfor vil det faktiske antal undersøgte mønter være en smule lavere, end det fremgår af typebeskrivelserne.

Diskussion

Der er i alt registreret 146 forside- og 24 bagsidestempler, hvor sidstnævnte må antages at være tæt på det anvendte antal, hvorimod antallet af forsidestempler utvivlsomt ville øges markant, hvis et væsentligt større studiemateriale var tilgængeligt for stempelundersøgelse.

Med en samlet produktion i størrelsesordenen 33.000 rigsdaler = 50.000 mønter fås en gennemsnitlig holdbarhed for bagsidestemplerne (= understempler) på ca. 2.080 mønter/understempel eller kun 56% af den beregnede gennemsnitlige holdbarhed på ca. 3.700 mønter/understempler ved udmøntning af kroner på Mønten i København i samme periode¹⁷.

Denne markant lavere gennemsnitlige stempelholdbarhed for understempler understøtter billedet af de mere kaotiske udmøntningsforhold på Mønten i Glückstadt end i København, hvor forholdene i 1659-1660 næppe heller var fuldt genoprettede efter de barske krigsår. Som det kan aflæses af koblingsskemaet (fig. 5), har holdbarheden af understempler på Mønten i Glückstadt ydermere været meget uensartet, idet enkelte stempler – især bagsidestempler nr. 6 fra 1659¹⁸ – har haft en markant højere holdbarhed end de øvrige bagsidestempler, hvilket yderligere sænker disses gennemsnitlige holdbarhed.

Mønternes grove og uensartede udseende kunne umiddelbart friste til kopiering, hvilket dog ikke synes at være sket. Professionelle (maskinprægede) kopiudgaver af Glückstadt-kroner (mysteriekroner) kendes således først fra Christian V med årstallene 1672, 1677 og 1679²⁰. I forhold til de kendte kopiudgaver af københavnske kroner fra Frederik III og Christian V, er disse mysteriekroner dog alle store sjældenheder, hvilket samlet tyder på, at Glückstadt-kroner i almindelighed – af endnu ukendte årsager – ikke var oplagte kopieringsobjekter. Som argument for værdinedsættelsen 20. september 1660 anførtes i øvrigt ukorrekt, at "store summer er efterpræget af egen-nyttige folk..."²¹

Afluttende dokumenterer koblingsskemaet klart, at både typeantallet (se nedenfor) og fordelingen af typer af forside- og bagsidestempler falder i løbet af udmøntningen som tegn på, at Mønten i Glückstadt gradvist fik bedre styr på udmøntningen.

17. Jeg skylder min hustru Inger Bolt Jørgensen stor tak for hjælp med at typeopdele stemplerne, kontrollere koblingsskemaet og for at bidrage med mange nyttige kommentarer til manus, samt min trofaste, tidligere arbejdskollega Mette Christensen tak for ren-tegning af koblingsskemaet.

18. Aagaard 2004, s. 206, tabel 9.8.

19. Er anvendt i kombination med 54 forsidestempler svarende til omkring 1/3 af alle registrerede forsidestempler.

20. Aagaard 2010.

21. Wilcke 1924, s. 248. Ibid s. 249 anfører Wilcke også, at "Som ofte forhen skød man Skylden for Miseren paa Falskmøntnere og søgte derved at afbøde det daarlige Omdømme fra Mønthererne selv".

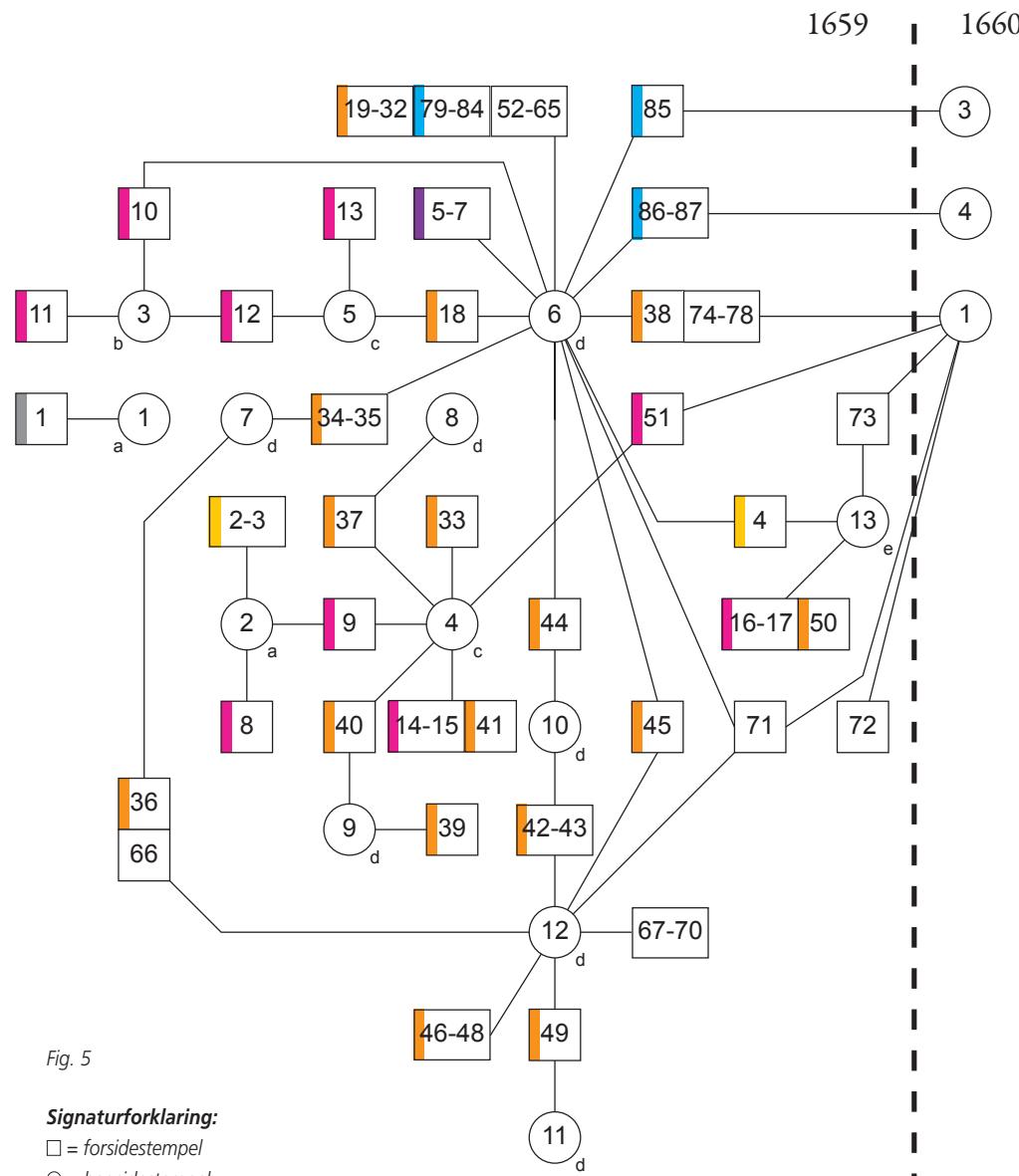
Koblingsskema over kroner Glückstadt 1659-1660¹⁷

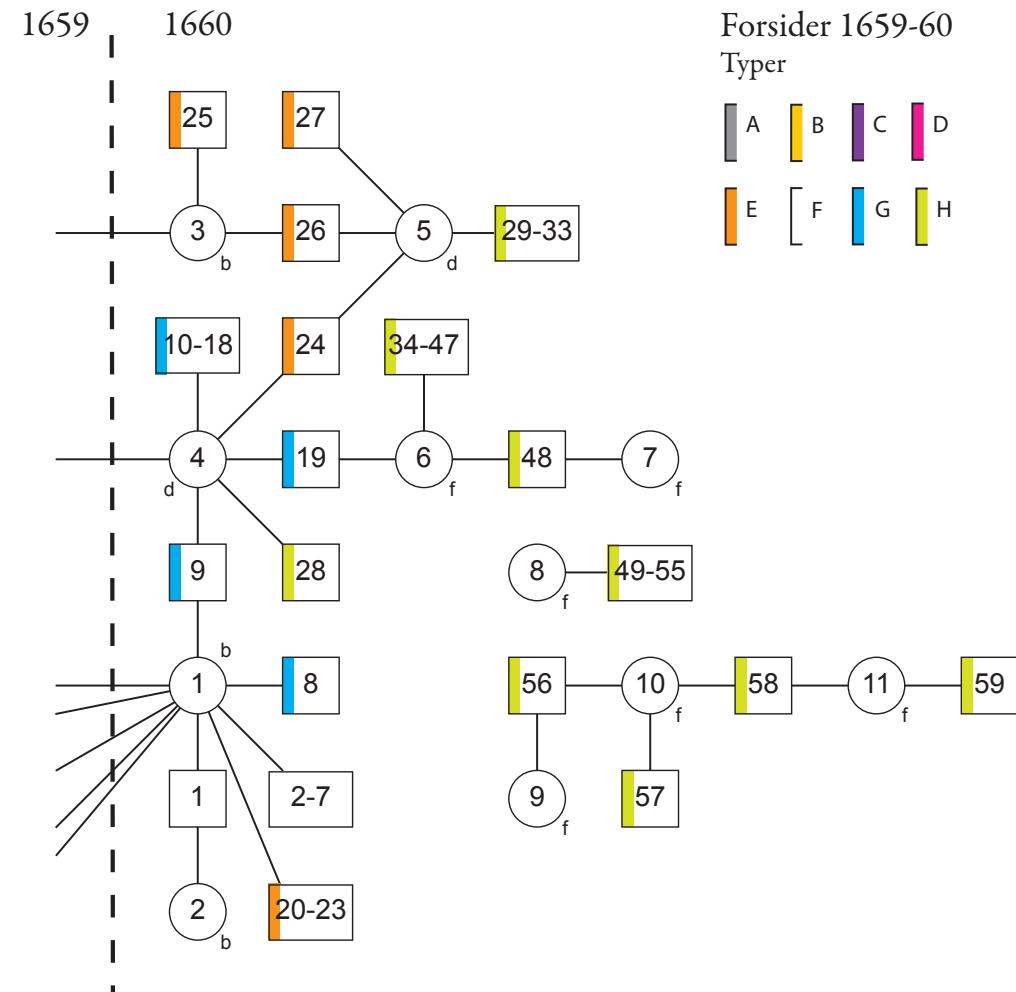
Fig. 5

Signaturforklaring:

□ = forsidestempel

○ = bagsidestempel

Små bogstaver angiver bagsidetyper

Hovedtyper af forsidestempler

A (59-1) Spinkelt, rimeligt velkomponeret monogram. Spejlvendt N i DANSKE (1659: 1 stempel).

B (59-2) Som A, men skævt monogram og ringe som skiltegn (1659: 3 stempler).

C (59-7) Fanen i F3 foroven skarpt afskåret og uden indskårne ender (1659: 3 stempler).

D (59-9) Som type A, men centralt i kronen dobbelthorn (1659: 11 stempler).

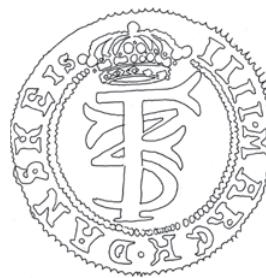
E (59-19) Som D, men centralt i kronen tveblad (1659: 33 stempler, 1660: 8 stempler).

F (59-52) Som E, men monogram mere eller mindre uregelmæssigt med opadstigende tværarme (1659: 27 stempler, 1660: 7 stempler).

G (59-80) Som E, men tykkere, lige tværarme med regelmæssigt, udkrænede og indskårne ender (1659: 9 stempler, 1660: 12 stempler).

H (60-31) Spinkelt monogram. Bånd med kuglerække over kronebånd ("kuglekrone") (1660: 32 stempler).

Hovedtyper af bagsidestempler

a (59-1) Skjold uden nedre korsarm. Spejlvendt N i DOMINUS (1659: 2 stempler).

b (59-3) Skjold med nedre korsarm. Årstal omkring skjold (1659: 1 stempel, 1660: 3 stempler).

c (59-4) Skjold og krone som b, men årstal i omskrift (1659: 2 stempler).

d (59-6) Som type c, men kronen centralt med tveblad (1659: 7 stempler, 1660: 2 stempler).

e (59-13) Som type d, men kronen centralt med treklover. Spejlvendt N i DOMINUS (tidligt, hengemt stempel?), (1659: 1 stempel).

f (60-6) Lille krone med kuglerække over kronebåndet ("kuglekrone"), (1660: 6 stempler).

Bygballe Coins

Køb – Salg – Vurdering

Danske mønter, medaljer og numismatisk litteratur

www.bygballecoins.com

Oversigt over hovedtyper og registrerede eksemplarer²²

59-1

59-1

T1: (A/a) - 1659.*Omskrifter:**Fs. III MARCK DANSKE I S (59-1).**Bs. DOMINUS PROVIDEBIT 1659 (59-1) – uden nedre korsarm (9-tallet placeret på kronen). Monogrammet på forsidestemplet er spinklere end på T2. Da ingen af stemplerne kobler til andre stempler, antages T1 at være den først prægede.**Registreret eksemplar:***T1.1:** (59-1/59-1): KMMS (B389a) (22,03 g).

59-2

59-3

59-2

T2: (B/a) - 1659.*Omskrifter:**Fs. III MARCK DANSKE I S (59-2) – stor, lidt skævt placeret krone.**Fs. III MARCK DANSKE I S (59-3) – stor, mere velskåren krone end T1.**Bs. DOMINUS PROVIDEBIT 1659 (59-2) – uden nedre korsarm.**Registrerede eksemplarer:***T2.1:** (59-2/59-2): KMMS (B389) (22,00 g); Randers (fk); KMK (stan); Brogade/109, 115; LEB/6317 (ex. Bille-Brahe, ex. Bech/504); Glückstadt (stan); Horn 34/369-370, (59-3/59-2): KMMS (B389) (KP 1656²³/1205 ex. Wilcke) (21,44 g); Læsø/1315 (21,87 g).

59-8

59-9

59-2

T3 (D/a) - 1659.*Omskrifter:**Fs. III MARCK DANSKE I S (59-8).**Fs. III MARCK DANSKE I S (59-9).**Bs. DOMINUS PROVIDEBIT 1659 (59-2) – uden nedre korsarm.**Registrerede eksemplarer:***T3.1:** (59-8/59-2): KMK (SK), (59-9/59-2): KMMS (22,12 g) (KP 1656/1206) (SK); ABR 639/149 → ABR 1221/5065; ABR 1619/5065 (brochespor, lot med 3 mønter); Horn 31/1824.

59-4

59-6

T4 (B/d) - 1659.*Omskrifter:**Fs. III MARCK DANSKE I S (59-4).**Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 1659 (59-6) – med nedre korsarm.**Registrerede eksemplarer:***T4.1:** (59-4/59-6): eBay 7.3.2007/3397.

22. For typer med få stempler er om muligt vist alle anvendte stempler.

23. Købeprotokol 1656 er indkøb fra H.H. Schous privatsamling inden auktionen i 1927.

59-4

59-13

T5 (B/e) - 1659.*Omskrifter:**Fs. IIII · MARCK · DANSKE · I S · (59-4).**Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 59 (59-13) – med nedre korsarm. Det første R i PROVIDEBIT indsat ved en fejl.**Registrerede eksemplarer:***T5.1: (59-4/59-13):** KMMS (B388a) (22,03 g) ex. Rødby Fjord fund (FP 444.118); LEB/6312 (ex. Bille-Brahe); Emporium (10.11.2010); Guildal (stan); Horn 34/362; MISAB 4/60.

59-5

59-6

59-7

59-6

T6 (C/d) - 1659.*Omskrifter:**Fs. IIII MARCK · DANSKE (opgraveret?) (59-5).**Fs. IIII MARCK · DANSKE · IS · (59-6) – den midterste fane på F'et mangler.**Fs. IIII MARCK · DANSKE IS (59-7).**Bs. DOMINUS · PR OVIDEBIT 1659 (59-6) – med nedre korsarm.*

På forsidenstemplerne er fanen i F3 - modsat alle øvrige forsidenstempler – skarpt afskåret foroven. De tre forsidenstempler er anvendt i et tidsmæssigt sammenhængende forløb, da de deler samme bagsidestempel.

*Registrerede eksemplarer:***T6.1: (59-5/59-6):** KMMS (B387a) (21,86 g) (FP 907),**(59-6/59-6):** Horn 34/368 → Oldenburg 26/971 → QXL 30.8.2010/617795268,**(59-7/59-6):** Læsø/1301.

59-10

59-3

60-1

T7: (D/b) - 1659 & 1660.*Omskrifter:**Fs. · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-10).**Fs. · IIII · MARCK · DANSKE IS (59-12, 59-51).**Fs. · IIII MARCK DANSKE IS (59-11).**Bs. · DOMINVS · P OVIDEBIT · (59-3) – med nedre korsarm, årstal ved skjold.**Bs. · DOMINUS · P OVIDEBIT (60-1) – med nedre korsarm, årstal ved skjold.**Registrerede eksemplarer:***1659****T7.1: (59-10/59-3):** KMMS (B391) (22,15 g); Læsø/1331 (21,62 g); KMK (stan); LEB/6316 (ex. Bille-Brahe); Horn 34/378; Kühl/257, **(59-11/59-3):** AHL 45/1015 → AHL 46/1591, **(59-12/59-3):** UMK (SK); Lerche/807 → JDK 4/197.**1660****T7.2: (59-51/60-1):** HØI 10.11.2008 + 1 privateje.

Hvor der i 1660 er anvendt hele 3 bagsidestempler med årstal ved skjoldet i starten af året, synes ideen med at anbringe årstallet på den særegne måde i 1659 at være opstået et stykke ind i udmøntningen. Om brugen i 1660 er en markering af årsskiftet, er en nærliggende tanke, men lader sig selvagt ikke bevise.

59-9

59-4

T8 (D/c) - 1659.*Omskrifter:**Fs. · IIII · MARCK · DANSKE IS (59-13).**Fs. · IIII · MARCK · DANSKE IS (59-12, 59-14, 59-51).**Fs. · IIII MARCK DANSKE IS (59-9, 59-15).**Bs. · DOMINVS PR OVIDEBIT 1659 (59-4, 59-5) – med nedre korsarm.*

Registrerede eksemplarer:

- T8.1: (59-13/59-5): KMMS (22,45 g) (GP 2890); Læsø/1304 (22,17 g); Lerche/808 (22,06 g).
 T8.2: (59-12/59-5): ABR 599/491; ABR 1427/5055, (59-14/59-4): Læsø/1308 (21,76 g), (59-51/59-4): ABR 1713/5055 + 1 privateje.
 T8.3: (59-9/59-4): Brogade/116 (21,97 g); QXL 7.2.2012, (59-15/59-4): KMMS (22,01 g) (KP 1656/1203) (SK); Læsø/1329; Paris (stan); LEB/6311; ABR 626/299; ABR 791/5178; ABR 1727/5065; DNF 308/36; Horn 34/361.

59-10

59-6

T9 (D/d) - 1659.*Omskrifter:*

Fs. · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-10).

Bs. DOMINUS · PR OVIDEBIT 1659 (59-6) – med nedre korsarm.

Registreret eksemplar:

- T9.1: (59-10/59-6): Randers.

59-16

59-17

59-13

T10 (D/e) - 1659.*Omskrifter:*

Fs. IIII MARCK DANSKE IS (59-16, 59-17).

Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 59 (59-13) – med nedre korsarm. Det første R i PROVIDEBIT indsat ved en fejl.

*Registrerede eksemplarer:***1659**

- T10.1 (59-16/59-13): Læsø/1325 (22,26 g); Horn 34/366 → HØI 9/564, (59-17/59-13): Læsø/1326 (22,15 g); Horn 34/367 + 2 privateje.

59-38

60-1

60-3

T11 (E/b) - 1660.*Omskrifter:*

Fs. IIII · MARCK · DANSKE · IS (59-38).

Fs. IIII · MARCK · DANSKE IS (60-21, 60-26).

Fs. IIII MARCK · DANSKE · IS · (60-20, 60-23 – usikker punktering).

Fs. IIII MARCK · DANSKE IS (60-25).

Fs. IIII MARCK DANSKE IS (60-22 – usikker punktering)

Bs. DOMINUS · P ROVIDEBIT, omkring skjold 1660 (60-1).

Bs. DOMINUS P ROVIDEBIT, omkring skjold 1660 (60-3).

Registrerede eksemplarer:

T11.1 (59-38/60-1): Glückstadt (stan) → ABR 1627/5050; Zinck 2/139 (ex. Jeppesen/552).

T11.2 (60-21/60-1): KMMS (21,06 g) (GP 2890).

T11.3 (60-20/60-1): Læsø/1346 (22,12 g); LEB/6350 (+ SK).

T11.4 (60-23/60-1): HØI 18/688.

T11.5 (60-22/60-1): UMK (+ stan); Bech (SK); L. Chr. Petersen (stan).

T11.6 (60-26/60-3): KMMS (20,38 g) (KP 1656/1228); LEB/6352 (+ SK); Bille-Brahe (stan).

T11.7 (60-25/60-3): Brogade/145 (21,99 g); Glückstadt (SK) → Sydjylland NF 2013/381; Horn 34/381.

59-33

59-4

59-5

T12 (E/c) - 1659.*Omskrifter:*

Fs. · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-18, 59-41).

Fs. · IIII · MARCK · DANSKE · IS (59-40).

Fs. IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-33, 59-37).

Bs. DOMINVS PR OVIDEBIT 1659 (59-4, 59-5).

Registrerede eksemplarer:

- T12.1 (59-18/59-5):** Læsø/1320 (22,12 g), (59-41/59-4): KMMS (21,97) (KP 1656/2201); Eremitagen/8015 (stan); UMK (+ SK); Brogade/123 (21,72 g); ABR 1805/5027; HØI online 7.3. 2008 + 1 privateje.
- T12.2 (59-40/59-4):** ABR 1619/5192.
- T12.3 (59-33/59-4):** KMMS (22,02 g) (GP 2890); (59-37/59-4): LEB/6302 (ex. Bech/503 → Bille-Brahe); KSH 376/407 → JDK 3/699 → HØI 127/1686 + 1 privateje.

59-20

59-7

T13 (E/d) - 1659 & 1660.*Omskrifter:*

- Fs.** · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-18, 59-28, 59-35, 59-44).
 · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-40).
 · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-25).
 · IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-24).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-33, 59-37).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-19, 59-20, 59-23, 59-26, 59-31, 59-38, 59-46, 59-47, 59-48, 59-49).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-36, 59-43, 60-26).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-30).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-39).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-27, 59-32, 59-45).
 IIII · MARCK · DANSKE · IS · (59-21, 59-22, 59-29, 59-34, 59-42, 59-50, 60-24, 60-27).
Bs. · DOMINUS · P ROVIDEBIT 1659 · (59-9).
 DOMINUS · PR OVIDEBIT 1659 (59-6).
 DOMINUS · PR OVIDEBIT 1659 (59-8, 59-10).
 DOMINUS · PR OVIDEBIT 1659 (59-7, 59-11).
 DOMINUS · P ROVIDEBIT 59 · (59-12).
 DOMINUS · PR OVIDEBIT 1660 (60-5).
 DOMINUS · PR OVIDEBIT 1660 (60-4).

*Registrerede eksemplarer (sorteret efter bagsidestempler hhv. forsidestempler).**Inden for den enkelte type kan forsiden templet omskrift således variere):***1659**

- T13.1 (59-18/59-6):** Brogade/124 (22,14 g); ABR 1709/5043; Horn 34/356, (59-19/59-6): ABR 1210/5035; Zinck 6/153 (ex. Hauberg/3491 (SK)), (59-20/59-6): KMMS (22,13 g) (GP 2890); Randers; Læsø/1316 (21,83 g), (59-21/59-6): KMMS (B385) (22,17 g); Dannebroge; Læsø/1306 (22,17 g); HØI 127/1687 + 1 privateje, (59-22/59-6): Brogade/118 (22,05 g); Dannebroge; Læsø/1306 (22,06 g); ABR 1749/5035; Horn 34/360; HØI 88/2863, (59-23/59-6): Brogade/113 (21,61 g);

- Brogade/125 (22,08 g); Horn 41/16 → HØI 21/948, (59-24/59-6): UMK; Brogade/110 (21,97 g); ABR 1110/5037, (59-25/59-6): Kühl/256; HØI 7/459; HØI 25/6566 + 1 privateje, (59-26/59-6): Horn 34/355 → DNF nov. 2000; HØI 88/2864; HØI 27/6544 → HØI 127/1689, (59-27/59-6): Læsø/1305 (22,10 g); ABR 1705/5070; Yahoo 18.10.2001 (loddedespor), (59-28/59-6): KMMS (B390) (22,16 g); Læsø/1314 (21,84 g), (59-29/59-6): DNF 291/67, (59-30/59-6): 1 privateje, (59-31/59-6): HØI 125/2947, (59-32/59-6): ABR 1323/5023, (59-33/59-6): KMK (SK); Brogade/117 (22,15 g); Læsø/1309 (21,85 g); LEB/6304 (ex. Bille-Brahe), (59-34/59-6): Læsø/1307 (21,94 g); eBay 5.2.2009 → QXL 27.3.2009, (59-35/59-6): HØI 6/246; HØI 16/635 → HØI 137/1180, (59-38/59-6): Brogade/120 (22,22 g); ABR 1347/5030; HØI 131/1730 → ABR 1401/5073, (59-44/59-6): ABR 1116/5028 → ABR 1347/5029, (59-45/59-6): HØI 135/255 (Kühl).
T13.2 (59-34/59-7): KMMS (21,84 g) (KP 1656/1202), (59-35/59-7): KMK (SK) + 1 privateje, (59-36/59-7): Brogade/112 (21,98 g); Henry Christensen 31.8.1973/460.
T13.3 (59-37/59-8): Odense (+ SK).
T13.4 (59-34/59-9): LEB/6307, (59-39/59-9): LEB (SK), (59-40/59-9): LEB/6303 (SK).
T13.5 (59-42/59-10): Bergen (stan), (59-43/59-10): Horn 34/357, (59-44/59-10): ABR 811/3030 (lot af to kroner).
T13.6 (59-49/59-11): LEB/6306 (ex. Bille-Brahe, SK).
T13.7 (59-36/59-12): LEB (SK), (59-42/59-12): UMK (SK), (59-43/59-12): KMK (stan); Læsø/1330 (22,00 g); AHL L65/556 → AHL 35/1262 → AHL 48/1010; Zinck 8/153 → HØI 127/1688; Horn 34/363, (59-45/59-12): HØI 137/1181, (59-46/59-12): Horn 34/364 → HØI 9/563, (59-47/59-12): Künker 176 (29.9.2010), (59-48/59-12): Bille-Brahe (stan), (59-49/59-12): 1 privateje.

1660

- T13.8 (60-26/60-5):** KMK (stan); ABR 1545/5074 = Skanfil 185/737 (17.1.2014) + 1 privateje.
T13.9 (60-24/60-5): Glückstadt (SK) → N&T 660/157, (60-27/60-5): Zinck 6/155 (ex. Jeppesen/551).
T13.10 (60-24/60-4): Brogade/146 (22,25 g); Horn 42/229 → ABR 820/135 → PHK 7/135; N&T 771/111.

59-50

59-13

T14 (E/e) - 1659.*Omskrifter:*

- Fs.** III (?) M (?) R (?) DAN (?)S E IS (59-50) (dårligt bevaret stempel?).
Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 59 (59-13) – med nedre korsarm. Det første R i PROVIDEBIT indsat ved en fejl.
Registrerede eksemplar:
T14.1 (59-50/59-13): HØI online (29.3.2008).

59-71

60-1

60-2

T15 (F/b) - 1660.*Omskrifter:**Fs. III MARCK · DANSKE IS (59-71, 59-72, 59-73, 59-74, 59-75, 59-76, 59-78, 60-2, 60-3, 60-5).**Fs. III MARCK DANSKE IS (59-77, 60-1, 60-4, 60-6, 60-7 (usikker punktering)).**Bs. DOMINUS · P ROVIDEBIT, omkring skjold 1660 (60-1, 60-2).**Registrerede eksemplarer:*

T15.1 (59-71/60-1): Adler Pedersen/247 + 1 privat, **(59-72/60-1):** Horn 34/379 → ABR 758/4111 → ABR 856/5125; HØI 7/461 (ex. Ernst), **(59-73/60-1):** UMK; Dannebroge; Bille-Brahe (stan); Horn 37/170; Horn 39/78; Zinck V/135 → Skanfil 180 (19.10.2012) + 2 privateje, **(59-74/60-1):** Bille-Brahe (stan) → ABR 1449/5057, **(59-75/60-1):** Læsø/1345 (22,03 g); Partin Bank XIV/607 → Künker 66/2251, **(59-76/60-1):** Randers; LEB/6351 (+ SK); HØI 10/1690, **(59-78/60-1):** Brogade (22,19 g); Horn 4/265 → Lerche/812 → Skanfil 185/738 + 1 privateje, **(60-2/60-1):** ABR 864/483, PHK VI/111, **(60-3/60-1):** KMMS (B444) (22,00 g), **(60-5/60-1):** ABR 874/89; Horn 37/170; Künker 34/2072; Schou (SK); Teutoburger Münz A/457 (17-18.9.2004) + 1 privateje.

T15.2 (59-77/60-1): EBM 8/28; Hauberg/3499 (SK) → Zinck 3/162; Horn 34/383, **(60-1/60-1):** KMMS (B442) (22,19 g); UMK (+ stan); Dannebroge; Kühl/258, **(60-1/60-2):** Lund/9178 (+ SK); Horn 34/382; HØI online 8.3.2008 + 1 privateje, **(60-4/60-1):** UMK (+ SK), **(60-6/60-1):** LEB/6353; Glückstadt (stan) → Hede II/336; Guildal (SK); Horn 34/380, **(60-7/60-1):** KMK (stan).

T16 (F/d) - 1659.*Omskrifter:**Fs. III MARCK · DANSKE · I · S · (59-60).**Fs. III MARCK · DANSKE I · S · (59-58).**Fs. III MARCK · DANSKE I · S · (59-67, 59-68).*

Fs. III MARCK · DANSKE IS (59-52, 59-53, 59-54, 59-55, 59-56, 59-57, 59-59, 59-62, 59-63, 59-65, 59-66, 59-69, 59-70, 59-71, 59-72, 59-74, 59-75, 59-76, 59-78):

*Fs. III MARCK DANSKE IS (59-61 (?), 59-64, 59-77).**Bs. DOMINUS · PR OVIDEDEBIT 1659 (59-6).**Bs. DOMINUS PR OVIDEDEBIT 1659 (59-7).**Bs. DOMINUS · P ROVIDEBIT 59 (59-12).*

59-72

59-6

59-7

59-12

*Registrerede eksemplarer (sorteret efter bagsidestempler henholdsvis forsidestemplere).***T16.1 (59-60/59-6):** Brogade/122 (21,96 g); Læsø/1311 (22,16 g); HØI 10/1687.**T16.2 (59-58/59-6):** KMMS (21,64) (GP 2890); Læsø/1319 (22,09 g); HØI 12/638 + 1 privateje.

T16.3 (59-52/59-6): KMMS (B387) (22,29 g); ABR 791/5179, **(59-53/59-6):** Læsø/1310 (22,15 g); KMK (SK); ABR 844/5120 → ABR 1823/5066; EBM 2/78 = Old 17/1203 (28-29.2.1984), **(59-54/59-6):** Brogade/126 (21,82 g); Læsø/1312 (22,23 g), **(59-55/59-6):** LEB/6309 (ex. Bille-Brahe, stan); ABR 1721/5053; Horn 37/177; Old 9.5.1981/628, **(59-56/59-6):** Göteborg (stan); ABR 840/5074; ABR 1337/5027 (ex. Hornung); ABR 1639/5043; ABR 1649/5059; MISAB 2/461 → MISAB 6/61; Old 19-20.2.1982/298 → SNF II/(2010); Zinck 1/182 (ex. Glückstadt (stan)) → HØI 133/1319 + 1 privateje, **(59-57/59-6):** ABR 504/1109 → Skanfil 177/804 (13.1.2012), **(59-59/59-6):** ABR 1024/5043; ABR 1227/5042 + 2 privateje, **(59-62/59-6):** LEB/6308; Bille-Brahe (SK), **(59-63/59-6):** ABR 578/1315; ABR 933/3021; Schou (SK) + 1 privateje, **(59-65/59-6):** HØI 29/1074; HØI online (1.5.2008), **(59-71/59-6):** Horn 21/82, **(59-74/59-6):** UMK (SK); L. Chr. Petersen (stan), **(59-75/59-6):** UMK (fk); HØI 31/1176, **(59-76/59-6):** Læsø/1303 (22,09 g), **(59-78/59-6):** OMH 51/599; HØI 1/456; QXL 23.12.2012.

T16.4 (59-61/59-6): Zinck 8/152 (ex. Schou (SK)), **(59-64/59-6):** Brogade (22,05 g); Koldinghus; Aarhus (stan); LEB/6310 (+ SK), **(59-77/59-6):** 1 privateje. **T16.5 (59-66/59-7):** Læsø/1313 (22,19 g); Horn 34/359 → HØI 29/1075. **T16.6 (59-67/59-12):** KMMS (22,11 g) (KP 1656/1204); Læsø/1328 (21,54 g); Bech/506 (SK) → Bille-Brahe (stan) → LEB/6314; Adler Pedersen/245, **(59-68/59-12):** KMMS (B388) (22,04 g); Læsø/1324 (21,95 g); ABR 840/5073; LEB (stan); Zinck 4/158.

T16.7 (59-70/59-12): Hauberg (SK); Horn 34/365, **(59-71/59-12):** UMK; KMK; Brogade/114 (22,13 g); Læsø/1327 (22,03 g); LEB/6315 (ex. Bille-Brahe); ABR 1611/5074; ABR online (18.3.2016); HØI 23/1398; N&T 762/253 → HØI 117/3737; Old 24/1537; Schou (SK), **(59-72/59-12):** ABR 715/3016; Horn 40/261; HØI online (11.10.2008); L. Chr. Petersen (stan) + 1 privateje.

T16.8 (59-69/59-12): KMMS (21,58 g) (GP 2890); ABR 1513/5048; Glückstadt (SK); Horn 42/298 → PHK 5/121. **T16.9 (59-66/59-12):** Brogade; HØI 23/1397; Emporium (10.11.2010).

59-73

59-13

T17 (F/e) - 1659.*Omskrifter:**Fs. III MARCK · DANSKE IS* (59-73)*Bs. DOMINUS PR. ROVIDEBIT* 59 (59-13) – med nedre korsarm. Det første R i PROVIDEBIT indsat ved en fejl.*Registreret eksemplar:***1659**

T17.1 (59-73/59-13): HØI 18/687.

60-8

60-1

60-3

T18 (G/b) - 1660.*Omskrifter:**Fs. III MARCK · DANSKE · IS* · (60-8).*Fs. III MARCK · DANSKE · IS* (59-85).*Fs. III MARCK · DANSKE · IS* (60-9).*Bs. DOMINUS · P. ROVIDEBIT*, omkring skjold 1660 (60-1).*Bs. DOMINUS · P. ROVIDEBIT*, omkring skjold 1660 (60-3).*Registrerede eksemplarer:*

T18.1 (60-8/60-1): KMK (stan); Emporium (10.11.2011); Glückstadt (SK); Horn 42/300.

T18.2 (60-9/60-1): ABR (16.6.2005); HØI 1/460 → ABR 746/4053.

T18.3 (59-85/60-3): LEB (SK) → OMH 29/1027 → OMH 59/1243 → OMH 61/1166.

59-80

59-6

60-4

T19 (G/d) - 1659 & 1660.*Omskrifter:**Fs. · III · MARCK · DANSKE · I S* · (59-84).*Fs. · III · MARCK · DANSKE · I S* · (60-14).*Fs. · III · MARCK · DANSKE · I S* · (59-81, 59-87).*Fs. · III · MARCK · DANSKE · I S* · (59-83, 59-86).*Fs. · III · MARCK · DANSKE · I S* · (59-80, 59-85, 60-13, 60-16, 60-17).*Fs. · III · MARCK · DANSKE · I S* · (59-79 – usikker, 59-82, 60-9, 60-10, 60-11, 60-12, 60-15, 60-18, 60-19).*Bs. DOMINUS · PR. OVIDEBIT* 1659 (59-6).*Bs. DOMINUS · PR. OVIDEBIT* 1660 (60-4).*Registrerede eksemplarer (sorteret efter forsidesemplarer inden for det enkelte år).***1659**

T19.1 (59-84/59-6): ABR 774/5088; Horn 41/48; HØI 133/1320; N&T 771/110; Schou (SK) + 1 privateje.

T19.2 (59-81/59-6): LEB/6305 (+ SK), (59-87/59-6): Aarhus; ABR 1345/5034; HØI 31/1175.

T19.3 (59-83/59-6): KMMS (B386) (22,07 g), (59-86/59-6): KMMS (21,57 g) (KP 1715.82); Læsø/1302 (21,98 g); Læsø/1317 (22,04 g); ABR 1725/5080; Horn 34/358

T19.4 (59-80/59-6): Brogade/119 (22,06 g); Læsø/1322 (21,79 g), (59-85/59-6): Læsø/1321 (22,24 g); ABR 1845/5193; DNF 479/198.

T19.5 (59-79/59-6): ABR 661/236; ABR 650/3008 (lot af 2 stk. kroner); Zinck 7/156 → OMH liste (9.7.2006), (59-82/59-6): Brogade/121 (22,10 g).

1660

T19.6 (59-87/60-4): KMMS (21,88 g) (GP 2890); Læsø/1335 (21,70 g); ABR 852/5114.

T19.7 (59-86/60-4): Hauberg (SK).

T19.8 (60-14/60-4): ABR 782/5058; Horn 34/372.

T19.9 (60-13/60-4): KMMS (B372) (21,77 g); UMK; Horn 34/374, (60-16/60-4): Hauberg (SK) → HØI 29/1076 → HØI 127/1690; Hede III/388, (60-17/60-4): HØI 131/1732 → Lauritz.com/1774300 (4.2.2010) + 1 privateje.

T19.10 (60-9/60-4): ABR 527/208; ABR 821/3017, (60-10/60-4): UMK; LEB/6349 (+ SK); ABR 824/5250; ABR 864/54 → ABR 1831/5057; ABR 1737/5053; Coin Gallery/1793 (13.2.1991); eBay 2.6.2008; HØI 10/1689 + 1 privateje, (60-11/60-4): Læsø/1333 (21,87 g), (60-12/60-4): KMMS (22,16 g); Odense; ABR 626/300; ABR 1805/5028; HØI online (10.3.2009), (60-15/60-4): Skanfil/805 (13.1.2012) + 1 privat, (60-18/60-4): ABR 1739/5043; Glückstadt (SK); Münz Zentrum 85/3890, (60-19/60-4): KMMS (B442a) (21,98 g) (FP 351.20 = Nyboder skatten); Læsø/1334 (21,59 g); Horn 42/299 → PHK 7/135; N&T 708/118.

60-19

60-6

T20 (G/f) - 1660.*Omskrifter:**Fs. III MARCK DANSKE IS (60-19).**Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 1660 (60-6).**Registrerede eksemplarer:***T20.1 (60-19/60-6):** Brogade/151 (21,59 g); LEB (SK); Zinck 2/138.

60-33

60-4

60-5

T21 (H/d) - 1660.*Omskrifter:**Fs. III · MARCK · DANSKE IS (60-30, 60-31).**Fs. III MARCK · DANSKE IS (60-28, 60-32, 60-33).**Fs. III MARCK DANSKE IS (60-29).**Bs. DOMINUS · PR OVIDEBIT 1660 (60-5).**Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 1660 (60-4).**Registrerede eksemplarer:***T21.1 (60-30/60-5):** LEB/6346 (+SK); Zinck VI/154 (ex. Jeppesen/550), **(60-31/60-5):** Læsø/1336 & 1339 (21,87 g & 22,11 g); ABR 645/287; ABR 1549/5059; Glückstadt (SK).**T21.2 (60-28/60-4):** Læsø/1332 (22,01 g).**T21.3 (60-29/60-5):** KMMS (B442) (21,67 g); KMK; Brogade/130 (21,88 g); Læsø/1337 (21,97 g); ABR 1515/5107; ABR 1615/5047; ABR 1635/5054; G. Hirsch 62/1296; Horn 34/377 + 2 privateje, **(60-32/60-5):** Læsø/1338 (22,12 g), **(60-33/60-5):** Horn 40/262.

60-34

60-6

T22 (H/f) - 1660.*Omskrifter:**Fs. · IIII · MARCK · DANSKE IS (60-51).**Fs. IIII · MARCK · DANSKE IS (60-54).**Fs. IIII · MARCK · DANSKE IS (60-50).**Fs. IIII MARCK · DANSKE IS (60-46).**Fs. IIII MARCK · DANSKE IS (60-34, 60-35, 60-36, 60-37, 60-38, 60-39, 60-40, 60-42, 60-43, 60-44, 60-45, 60-49, 60-52, 60-53, 60-55, 60-56, 60-57, 60-59).**Fs. IIII MARCK DANSKE IS (60-41, 60-47 (usikker), 60-48, 60-58).**Bs. DOMINUS PR OVIDEBIT 1660 (60-6, 60-10).**Bs. DOMINVS PR OVIDEBIT 1660 (60-8, 60-11).**Bs. DOMINVS PR OVIDEBIT 1660 (60-7, 60-9).**Registrerede eksemplarer (sorteret efter forsidesemplarer henholdsvis bagsidesemplarer)***T22.1 (60-51/60-8):** Brogade/147 & 148 (22,07 g & 22,05 g); ABR 1751/5036; Horn 34/371 → Sydjylland NF (14.3.2012); HØI 131/1731; Zinck I/184 + 1 privateje.**T22.2 (60-54/60-8):** Læsø/1342 & 1343 (22,02 g & 22,12 g); OMH 45/667.**T22.3 (60-50/60-8):** UMK (+ SK).**T22.4 (60-46/60-6):** ABR 1601/5071.**T22.5 (60-34/60-6):** Eremitagen/18015 (19,48 g); ABR 840/5075; HØI 1/459, **(60-35/60-6):** KMK (stan); ABR 328/503 → ABR 375/263 → Künker 34/2071, **(60-36/60-6):** Randers, **(60-37/60-6):**Lauritz.com (30.8.2003); Schou (SK) + 2 privateje, **(60-38/60-6):** Læsø/1344 (22,01 g); LEB/6347 (+ SK) + 1 privateje, **(60-39/60-6):** KMMS (21,08 g) (Bobjerg FP 2412); UMK (+ SK); Brogade (21,64 g); QXL/617795266 (5.9.2010), **(60-40/60-6):** Aarhus; Oldenburg 16/1053, **(60-42/60-6):** 2 privateje, **(60-43/60-6):** Horn 39/77 → ABR 860/227, **(60-44/60-6):** Glückstadt (SK) → Emporium (10.11.2010), **(60-45/60-6):** QXL (21.2.2008), **(60-56/60-10):** Guidal (SK) → Schou; Horn 34/373; Zinck 3/161.**T22.6 (60-41/60-6):** LEB/6348 (ex. Bille-Brahe), **(60-47/60-6):** LEB (SK), **(60-48/60-6):** KMMS (B441) (21,92 g); Randers; ABR 1717/5077; Horn 5/308 → Lauritz.com/901510 (24.1.2007); LEB (stan) → Horn 28/125 → ABR 799/5124, **(60-58/60-10):** KMMS (B440) (22,07 g); Brogade/152 & 153 (22,16 g & 21,58 g); ABR 1615/5048.**T22.7 (60-49/60-8):** Horn 14/62 → ABR 578/1316 + 1 privateje, **(60-52/60-8):** Læsø/1341 (21,96 g); Tietjen 66/675 → Tietjen 67/270, **(60-53/60-8):** KMMS (B439) (21,77 g); Odense (+ stan); Læsø/1340 (21,98 g); Aarhus (stan) → AHL 4/1026 → eBay (15.5.2012) → Leipziger MH 78/1294, **(60-55/60-8):** Zinck 5/134, **(60-58/60-11):** Aarhus; Horn 34/376 → ABR 758/4110; ABR 840 (30.5.2006); PHK XI/106.**T22.8 (60-59/60-11):** N&T 644/90.**T22.9 (60-48/60-7):** UMK (+ SK), **(60-56/60-9):** ABR 1649/5060; Horn 34/375; HØI 10/1688, **(60-57/60-9):** Brogade/149 (22,01 g); ABR 1731/5060.

Anvendte forkortelser og kildebetegnelser²⁴

BXXX	= nummeret i "Beskrivelsen" af 1791.
H	= Hede-nummer (H).
fk	= fotokopi af mønt eller side i auktionskatalog.
FPXX	= fundprotokolnummer i KMMS.
GPXX	= gaveprotokolnummer i KMMS.
kb	= katalogafbildning
KPXX	= købeprotokolnummer i KMMS.
SK	= fotokopi af stanniolaftryk monteret på kartotekskort i Schous hovedkartotek i KMMS.
stan	= stanniolaftryk.
ABR	= Arne Bruun Rasmussen (fra 1988 Bruun Rasmussen) auktionser, København (kb) ²⁵ .
Adler Pedersen	= mørnhandler, auktion Kunsthallen 467 (3-4 juni 1996) (fk).
AHL	= Bjarne Ahlström Mynthandel AB, auktionser, Stockholm (kb).
Bech	= samling kancelliråd, birkedommer Christian Frederik Bech (stan).
Bergen	= Universitetet i Bergen, De kulturhistoriske samlinger, Bergen Museum (stan).
Bille-Brahe	= samling Preben Charles Bille-Brahe (stan). Solgt i oktober 1922 til LEB.
EBM	= E.B. Müller, auktionser, Ålborg (kb).
Glückstadt	= samling direktør Emil Glückstadt (stan).
Guildahl	= samling fabriksdirektør Johan Peter Goldsmith Guildahl (stan). Samlingsfortegnelse i NFM 1920, bind III, nr. 14. Solgt i 1918 til LEB.
Hauberg	= samling inspektør Peter Hauberg (stan).
Horn	= Gert Hornung Mørnhandel, auktionser, København (kb).
HØI	= Thomas Høiland Auktionser A/S, auktionser, København (kb og fk).
KMK	= Sveriges ekonomiska museum, Kungliga Myntkabinettet, Stockholm (stan).
KMMS	= Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, København (fk).
Kolding	= Museet på Koldinghus, Kolding (fk).
KSH	= Kunsthallen, auktionser, København (kb).
JDK	= samling Jens Dahl Knudsen, III (= HØI 106), 20. november 2006, IV (= HØI 113), 9. maj 2007 (kb).
L. Chr. Petersen	= samling hvidgarver Lauritz Christian Petersen (stan).
LEB	= samling smørgrosserer Lars Emil Bruun (stan). Hovedsamling pt. utilgængelig for undersøgelse.
Lerche	= samling grev Christian Lerche, Lerchenborg, auktion 24-26. marts 1992, København (kb).
Lund	= Historiska museet vid Lunds universitet (stan).
N&T	= Auktionshus Nellemann & Thomsen, Århus (kb og fk).
NF	= Numismatisk Forening, senere Dansk Numismatisk Forening i København (DNF) (stan).
Odense	= Odense Bys Museer, Odense (stan og fk).
Old	= H.G. Oldenburg, Kiel, lagerlister og auktionser (kb).
OMG	= Oslo Myntgalleri A/S, Oslo (kb).
OMH	= Oslo Mynthandel A/S, auktionser, Oslo (kb).
Paris	= Bibliothèque Nationale, Paris (stan).
PHK	= samling Poul Henning Knudsen, auktionser v/ABR, København (kb).
Randers	= Kulturhistorisk Museum, Randers (fk).
Ribe	= Riibe Myntauktioner A/S, Trondheim (kb).
Schou	= samling direktør Hans Henrik Schou (stanniolaftryk i hovedkartotek (SK) i KMMS) (fk).
Trondheim	= Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Trondheim (stan).
UMK	= Kulturhistorisk Museum, Universitetets Myntkabinett, Oslo (fk og stan).
Zinck	= samling direktør Niels Christian Zinck, auktionser v/HØI, København (kb).
Aarhus	= "Den Gamle By", Aarhus (størstedelen af samlingen senere stjålet) (stan).

Referencer

- Hede, Holger, *Danmarks og Norges mønter 1541-1814-1977*, Dansk Numismatisk Forening, 3. rev. udgave, 1978 (H.).
Jørgensen, Sebastian Olden: *Svenske-krigene*, Aarhus Universitetsforlag, 2018 (i serien 100 danmarkshistorier).
Schou, H.H., *Beskrivelse af danske og norske mønter 1448-1814 og danske mønter 1815-1923*, Udgivet af Numismatisk Forening, København 1926 (Sch.).
Sieg's Møntkatalog 2010, *Norden 1533-1699-1809-2009*, 41. udgave, Sieg's Forlag Aps, København 2009.
Wilcke, Julius, *Møntvæsenet under Christian IV og Frederik III 1625-1670*, NFM bind VIII, København 1924.
Aagaard, Sven, "Stempelundersøgelse ved anvendelse af stereomikroskop med tegneapparat", *NNUM* 1984 s. 112-115.
Aagaard, Sven, "Anvendelsen af mikroskop-tegnemetoden til stempelundersøgelser", *NNUM* 1994, nr. 7 s. 138-145.
Aagaard, Sven, *Frederik III - kronemønt København 1651-1670*, Dansk Numismatisk forening, 285 pp.
Aagaard, Sven, "Samtidig, udenlands (nordtysk?) kopiering af Christian V kroner slæbt i Glückstadt 1672, 1677 og 1679", *Numismatisk Rapport* nr. 104, 2010, s. 9-15.
Aagaard, Sven, *Frederik III - guldmønt og speciemønt 1648-1670*, Dansk Numismatisk Forening 2011, 352 pp.
Aagaard, Sven & Märcher, Michael, "The Microscope Drawing Tube Method (MDTM) – an Easy and Efficient Way to Make Large Scale Die Studies", *The Numismatic Chronicle* nr. 175, s. 249-262 + tavle 28-31, London 2015.

24. Undtaget er flertallet af auktionsfirmaer uden for Norden, hvis identitet fremgår af oversigterne.

25. Af Niels Erik Thrysøe og Michael Märcher er endvidere leveret scanninger af auktionsmateriale udlagt på internettet.

Registrerede forsidesstempler

59-1

59-2

59-3

59-4

59-5

59-6

Registrerede forsidestempler

59-31

59-32

59-33

59-43

59-44

59-45

59-34

59-35

59-36

59-46

59-47

59-48

59-37

59-38

59-39

59-49

59-50

59-51

59-40

59-41

59-42

59-52

59-53

59-54

Registrerede forsidestempler

60-16

60-17

60-18

60-28

60-29

60-30

60-19

60-20

60-21

60-31

60-32

60-33

60-22

60-23

60-24

60-34

60-35

60-36

60-25

60-26

60-27

60-37

60-38

60-39

Registrerede forsidestempler

60-40

60-41

60-42

60-43

60-44

60-45

60-46

60-47

60-48

60-49

60-50

60-51

60-52

60-53

60-54

60-55

60-56

60-57

60-58

60-59

Roskilde Mønt- & Frimærkehandel ApS

Se vores webshop på:

www.roskildeonline.com

Algade 28 • 4000 Roskilde • Tlf. 4636 7419 • Fax 4636 7418
roskildefrimont@hotmail.com

Registrerede bagsidestempler

59-1

59-2

59-3

59-4

59-5

59-6

59-7

59-8

59-9

59-10

59-11

59-12

59-13

60-1

60-2

60-3

60-4

60-5

60-6

60-7

60-8

60-9

60-10

60-11

Den 22. februar rundede Niels Nielsen 75 år

Af Torben Juul Hansen

Medalje for Niels på 75-årsdagen. Unika (60 mm) udført af Torben Juul Hansen og Rene Villadsen og sponceret af en håndfuld venner.

En ting kan man være sikker på; når man møder Niels Nielsen bliver man altid positivt opstemt. Jeg tror aldrig, jeg har set ham med en negativ mine på*. Han har en god, til tider drillende, humoristisk indfaldsvinkel.

Jeg vil ikke komme ind på hans mange tidligere engagementer, som er så godt beskrevet i Numismatisk Rapport 80, da han fyldte 60 år i 2004.

Jeg vil kun nævne, at han i de senere år har været en stor og god kapacitet for DNF i arrangementet af vores store møntbørser, først på Radisson Blu og nu på Hotel Scandic. Med gode ideer og en høj arbejdsmoral er han konstant i vælten for at få møntbørssen til at forløbe professionelt. Og på samme måde har han også har været en stor drivkraft i DNFs Fraktion for Antik & Middelalder.

* Jeg mindes en enkelt gang i Århus, hvor han fik serveret spaghetti (børnenmad!) – da var han i dårlig lune.

FriMynt 2019
45:E INT. MYNT- & FRIMÄRKS MÄSSAN

Välkommen!

27 april kl 11.00-17.00

IDROTTENS HUS
MELLERSTA STENBOCKSGATAN, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

SSP / H-Expo • Drottninggatan 184, 254 33 Helsingborg • Tel +46 (0)42-28 01 87 • Fax +46 (0)42-29 20 83

Auktion - så er det os!

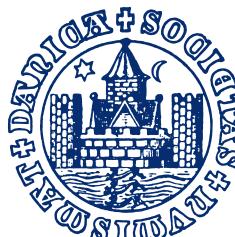
Takket være vort enorme kundegrundlag så har de sidste auktionerne givet os rekordpriser for bl.a. mønter, sedler og gode filatelistiske objekter.

Kontakt os for gratis værdivurdering.

www.skanfil.dk Skanfil Århus: 41 99 02 99 / arhus@skanfil.no //
Skanfil Fredensborg: 46 56 38 57 / niels@skanfil.no

DANSK NUMISMATISK FORENING

Medlemsmøder

Medlemsmøderne med auktioner afholdes onsdage i:

Bethesda

Rømersgade 17, 1362 Kbh K

Auktionseftersyn kl. 18.15 - 19.00

Auktion kl. 19.15

Onsdag 13. marts

Auktion 547

Michael Wagner Christiansen:
Christian 1.s korshvide.

Onsdag 10. april

Auktion 548

Alex Jensen: Numismatik i Rusland
– 10 års erfaringer.

Onsdag 15. maj

Auktion 549

Spisning efter mødet. Tre retter + vin og kaffe; 300 kr. pr. person.

Tilmelding:

John Lind, 20 70 85 78

webmaster@numismatik.dk

Senest onsdag 9. maj 2019.

Lørdag 22. juni

Sommerudflugt

Turen går til sydlige Sjælland under kyndig vejledning af Jens Skovly.

numismatik.dk

Fraktionsmøder

Fraktionsmøderne afholdes i foreningens bibliotek:

Sønder Boulevard 65, Stuen
København V

MEDALJER

Mandag 1. april kl 18-20

Medalje-byttedag, tag medaljer med, som du vil sælge/bytte!

PENGESEDLER

Første tirsdag i måneden kl. 19-21

2. april	Peru
7. maj	Spanien + Nødsedler
4. juni	Frankrig + Nødsedler

ANTIK & MIDDELALDER

Onsdag 24. april kl 19.00

Ingolf Jensen vil præsentere bogen;
"Coins of the Ptolemaic Empire"
af Catharine C. Lorber.

Bestyrelsen

Formand

Preben Nielsen

20 20 78 16

formand@numismatik.dk

Næstformand

John Lind

20 70 85 78 - til kl. 21.00

webmaster@numismatik.dk

Bestyrelsesmedlem

René Villadsen

40 56 89 06

nyhedsbrev@numismatik.dk

Kasserer

Henning Ingemann Larsen

25 33 71 42

kasserer@numismatik.dk

Bankkonto: Den Danske Bank

Reg: 1551 Konto: 3517 556300

Provinsrepræsentant

Birger Bentsen

20 27 42 73

brevbud@numismatik.dk

Sekretær

Lars Christensen

sekretaer@numismatik.dk

Bestyrelsesmedlem

Mads Smedman

40 36 16 84

Bestyrelsesmedlem

Torben Juul Hansen

32 97 43 93

num-rap@numismatik.dk

Bestyrelsesmedlem

Michael Wagner Christiansen

60 52 34 81

DNF-kalenderen

Marts

5. Tirsdag	Seddel-fraktionen – SB65
13. Onsdag	Bethesda, Rømersgade 17.
Auktion 547.

April

1. Mandag	Medalje-fraktionen - SB65
2. Tirsdag	Seddel-fraktionen – SB65
10. Onsdag	Bethesda, Rømersgade 17.
Auktion 548
24. Onsdag	Antik- & Middelalder-fraktionen - SB65

Maj

7. Tirsdag	Seddel-fraktionen – SB65
15. Onsdag	Bethesda, Rømersgade 17.
Auktion 549

Juni

22. Lørdag	Sommerudflugt?
Turen går til Sydsjælland under kyndig vejledning af Jens Skovly.
numismatik.dk |
|------------|---|

Brevbud

**Brevbud afgives bedst og lettest på vores hjemmeside:
numismatik.dk**

Vær venlig at afgive brevbudene i god tid, da det er tidskrævende at registrere dem – især når der kommer mange bud i sidste øjeblik.

Brevbud kan også afgives via mail eller brev til provinsrepræsentanten

brevbud@numismatik.dk

BEMÆRK:

Der lukkes for budgivning dagen før auktionen – kl. 18.00

